

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/64/2024
Identifikačné číslo spisu:	2319010637
Dátum vydania rozhodnutia:	03.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Klemanič
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2319010637.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Emila Klemaniča a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Patrika Príbelského, PhD. na neverejnom zasadnutí spojenom s verejným vyhlásením rozsudku konanom 3. decembra 2025 v Bratislave, v trestnej veci proti obvinenej M. K. v konaní o osvedčení, resp. neosvedčení sa odsúdenej v skúšobnej dobe po podmienenom odsúdení, o dovolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5Tos/23/2023, z 23. marca 2023

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5Tos/23/2023, z 23. marca 2023 bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 2 Trestného poriadku

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, § 50 ods. 4 Trestného zákona, § 420 a § 418 ods. 1 Trestného poriadku v neprospech obvinenej M. K..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušuje uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5Tos/23/2023, z 23. marca 2023.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené uznesenie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trnave prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Galanta, vydaným pod sp. zn. 31T/59/2019, z 12. augusta 2019, právoplatným 14. novembra 2019 bola obvinená M. K. uznaná vinnou zo spáchania prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. h) Trestného

zákona na skutkovom základe, že:

„Dňa 27.03.2018 v čase okolo 16:30 hod. v obci D. B. v triede základnej školy po skončení rodičovského združenia v prítomnosti P. R.T., X. K.R., C. K., T. K., Š. Š., A. B. a P. K., po predchádzajúcich vulgárnych nadávkach pristúpila k učiteľke J. R. a fyzicky ju napadla tým spôsobom, že ju rukami uchopila za krk a opakovane ňou triasla, pričom jej vulgárne nadávala, v dôsledku čoho J. R. utrpela zranenie, a to podvrtnutie krčnej chrbtice, ktoré si vyžiadalo lekárske ošetrenie a liečenie v celkovej dĺžke 19 dní.“

Za spáchanie vyššie uvedených prečinov bol obvinenej podľa § 156 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. h), § 38 ods. 2 a § 41 ods. 1 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok a 2 (dva) mesiace s tým, že podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona jej výkon uloženého trestu odňatia slobody podmiennečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určil skúšobnú dobu vo výmere 2 (dva) roky a 3 (tri) mesiace. Zároveň podľa § 50 ods. 2 Trestného zákona obvinenej uložil povinnosť nahradiť v skúšobnej dobe podľa svojich schopností škodu spôsobeným trestným činom. Ďalej obvinenej uložil podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku nahradiť poškodeným: Sociálna poisťovňa, IČO: XX XXX XXX, sídlo Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, škodu vo výške 895,- eur; DÔVERA zdravotná poisťovňa, a. s., IČO: XX XXX XXX, sídlo Einsteinova 25, Bratislava, škodu vo výške 222,25 eur; Základná škola s materskou školou, IČO: XX XXX XXX, sídlo D. B. XXX, škodu vo výške 169,03 eur.

Skúšobná doba trvala od 15. novembra 2019 do 15. februára 2022.

V poradí prvým uznesením Okresného súdu Galanta, sp. zn. 31T/59/2019, z 10. októbra 2022 súd rozhodol, že obvinená sa v skúšobnej dobe neosvedčila a trest vykoná.

Proti uvedenému uzneseniu podala obvinená sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením, sp. zn. 5Tos/187/2022, z 22. decembra 2022 tak, že uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. V odôvodnení uviedol, že prvostupňový súd rozhodol bez náležitého zistenia skutočností potrebných pre rozhodnutie a svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Keď chcel prvostupňový súd konštatovať nesplnenie povinnosti nahradiť škodu, mal bližšie preskúmať majetkové a zárodkové pomery obvinenej a podľa toho odôvodniť záver, či bolo v jej možnostiach a schopnostiach škodu nahradiť. Prvostupňový súd nijako nešpecifikoval spáchané priestupky, neuviedol, kedy sa ich mala obvinená dopustiť a či sú takej závažnosti, že odôvodňujú premenu podmiennečného trestu odňatia slobody.

V poradí druhým uznesením Okresného súdu v Galante, sp. zn. 31T/59/2019, z 1. februára 2023 súd rozhodol podľa § 420 a § 419 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 50 ods. 4 Trestného zákona tak, že sa obvinená neosvedčila a trest vo výmere 1 (jeden) rok a 2 (dva) mesiace vykoná a podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona ju zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia. [pozn. najvyššieho súd: okresný súd mal zrejme na mysli podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona]. Súd v ňom poukázal na to, že obvinená nesplnila v skúšobnej dobe uloženú povinnosť nahradiť spôsobenú škodu, žiadnym spôsobom nepreukázala objektívnu nemožnosť splnenia tejto povinnosti, podľa lustrácie v Sociálnej poisťovni nie je poberateľkou žiadneho dôchodku, nemá teda zníženú pracovnú schopnosť, a tehotenstvo a narodenie dieťaťa nebolo prekážkou výkonu zárobkovej činnosti. Keďže však obvinená predsa len nahradila spôsobenú škodu, hoci aj po skončení skúšobnej doby, nepovažoval by to súd za tak závažné porušenie podmienky, ktoré by samo o sebe odôvodňovalo neosvedčenie sa a nariadenie výkonu trestu. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že obvinená nevedla v skúšobnej dobe riadny život, keď sústavne porušovala dopravné predpisy úmyselným konaním a dopustila sa štyroch priestupkov, ktoré vzhľadom na výšku uložených sankcií a druh porušených povinností nemožno hodnotiť ako málo závažné. Najmä v prípade dvoch výrazných prekročení rýchlosti sa jedná o nezodpovedné konania, ktorým ohrozuje nielen seba, ale aj ostatných účastníkov cestnej premávky. Týmto správaním dala obvinená jednoznačne najavo ľahostajný prístup k dodržiavaniu pravidiel spoločnosti, v dôsledku čoho možno bezpečne vyvodiť záver, že podmiennečne

odsúdenie u nej nesplnilo svoj účel. U obvinenej nemožno považovať priestupky spáchané počas skúšobnej doby ani za jednorazové vybočenie z inak riadneho života, keďže sa ich dopustila opakovane. Podmienečné odsúdenie zjavne nemalo žiadny vplyv, aby sa vyvarovala protiprávneho a závadného konania, a preto je namieste vykonanie trestu odňatia slobody. Obvinená ale navyše spáchala 4 úmyselné priestupky v doprave nie zanedbateľnej závažnosti.

Proti uvedenému uzneseniu podala obvinená sťažnosť, o ktorej rozhodol uznesením Krajský súd v Trnave, sp. zn. 5Tos/23/2023, z 23. marca 2023, pričom sťažnosť obvinenej zamietol. V rozhodnutí krajský súd poukázal na to, že z dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom bolo preukázané, že obvinená opakovane porušovala právny poriadok, keď sa dopustila 4 priestupkov jednotlivo v dňoch 20. septembra 2020, 18. decembra 2020, 14. decembra 2020 a 28. decembra 2020 a nemožno hovoriť o ojedinelom excese počas skúšobnej doby. Pritom podľa krajského súdu išlo o relatívne vysoké pokuty za porušenie dopravných predpisov (prekročenie rýchlosti) a svojim konaním ohrozila aj iných účastníkov cestnej premávky. Podľa záverov sťažnostného súdu súčasne obvinená nepreukázala žiadnu relevantnú okolnosť, na základe ktorej nebolo v jej schopnostiach nahradiť spôsobenú škodu v skúšobnej dobe, obzvlášť keď ju nahradila ihneď po vyhlásení rozhodnutia o neosvedčení sa.

Na podnet obvinenej M. K., podal podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku v zákonnej lehote minister spravodlivosti Slovenskej republiky dovolanie v uvedenej trestnej veci proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave vydanom pod sp. zn. 5Tos/23/2023, z 23. marca 2023, z dôvodu podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku s tým, že týmto rozhodnutím bol porušený zákon v ustanovení § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, § 50 ods. 4 Trestného zákona, § 420 a § 418 ods. 1 Trestného poriadku v neprospech obvinenej M. K..

V prvom rade dovolateľ poukázal na niektoré ustanovenia rozhodné pre posúdenie veci, najmä § 420 Trestného poriadku o primeranom postupe súdu pri podmienečnom odklade trestu odňatia slobody s probačným dohľadom, ako aj na ustanovenie § 418 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý vymedzuje okruh skutočností, ktoré má súd zisťovať v prípade osoby odsúdennej na trest odňatia slobody, ktorého výkon bol podmienečne odložený s probačným dohľadom počas skúšobnej doby. Taktiež odkázal na § 77 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy, podľa ktorého treba podklady na posúdenie spôsobu života odsúdeného a ďalšie potrebné podklady vyžadovať najmenej raz ročne od právoplatnosti rozhodnutia. Okrem iného dôvodil v podstate tým, že: „Uvedené priebežné skúmanie správania obvineného v skúšobnej dobe je dôležité nielen z dôvodu, že rozhodnúť o neosvedčení je podľa zákona možné už v priebehu skúšobnej doby, ale aj z dôvodu, že podľa ustálenej súdnej praxe je možné rozhodnúť o ponechaní podmienečného odsúdenia, resp. probačného dohľadu v platnosti len v čase plynutia danej skúšobnej doby, resp. probačného dohľadu, nie po ich uplynutí (stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10.12.2012, sp. zn. Tpj 43/2012 - R 44/2013). Pokiaľ sa správanie obvineného neskúma už priebežne v čase plynutia skúšobnej doby, ale až po jej uplynutí, súd už také rozhodnutie o ponechaní podmienečného odsúdenia, resp. probačného dohľadu v platnosti nemôže urobiť.“

Ak by súd podklady pre posúdenie správania sa obvinenej v skúšobnej dobe vyžadoval najmenej raz ročne, s prihliadnutím na pandemickú a rodinnú situáciu, teda na dôvody, ktoré obvinená uviedla v sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Galanta, sp. zn. 31T/59/2019 (č. l. 224), mohol prípadne rozhodnúť o predĺžení skúšobnej doby spolu s uložením primeraných povinností. Okresný súd Galanta sa však týmito ustanoveniami náležite neriadil a podklady o správaní sa obvinenej M. K. v skúšobnej dobe prvýkrát žiadal až po uplynutí skúšobnej doby, t. j. dňa 18.05.2022 (č. l. 183). Zo zadovážených podkladov zistil, že sa proti obvinenej v skúšobnej dobe podmienečného odsúdenia nevedlo trestné stíhanie ani nebola postihnutá za obdobný priestupok, dopustila sa však štyroch priestupkov na úseku dopravy, ktoré okresný aj krajský súd považovali za dôvod na rozhodnutie o neosvedčení sa obvinenej. Obvinená sa počas skúšobnej doby dopustila štyroch priestupkov na úseku dopravy:

- dňa 20.09.2020 - prekročenie rýchlosti, pokuta 100 €,
- dňa 18.12.2020 - technický stav vozidla, pokuta 50 €,
- dňa 14.12.2021 - prekročenie rýchlosti, pokuta 50 €,
- dňa 28.12.2021 - doklady, pokuta 20 €.

Tieto štyri priestupky viedli súdy k záveru, že „odsúdená počas plynutia skúšobnej doby opakovane porušovala právny poriadok a keďže išlo o opakované porušovanie právneho poriadku, nemožno hovoriť o ojedinelom excese počas skúšobnej doby, rovnako nemožno považovať tieto porušenia právneho poriadku za menej závažné, keďže išlo o relatívne vysoké pokuty za porušenie dopravných predpisov (prekročenie rýchlosti) a svojim konaním ohrozila aj iných účastníkov cestnej premávky.“ K tomu si dovoľím uviesť, že dva priestupky zo dňa 18.12.2020 a zo dňa 28.12.2021 nemožno považovať za relevantné na účely posudzovania osvedčenia sa podmiennečne odsúdeného a dva priestupky spočívajúce v nešpecifikovanom prekročení rýchlosti sa udiali s odstupom viac ako jedného roku. Navyiac, nie je zrejmé, z čoho súdy urobili záver o ohrození iných účastníkov cestnej premávky, keď žiadne bližšie okolnosti spáchaných priestupkov nie sú známe. Súdy tak pričítali daným priestupkom následok, ktorý nemali preukázaný. Rovnako ku konštatovaniu súdov, že jej boli uložené relatívne vysoké pokuty, treba uviesť, že tieto pokuty sú na dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby resp. pod touto hranicou, ktorá je 150 až 600 eur podľa § 22 ods. 2 písm. d) z. č. 372/1990 Zb.“

Ďalej tiež dovolateľ uviedol: „súd musí skúmať závažnosť priestupku s ohľadom na spôsob jeho vykonania, spôsobený následok, okolností, za ktorých bol spáchaný, mieru zavinenia páchatel'a i jeho pohnútku, pretože rozhodujúca je materiálna stránka priestupku a nie jeho právne (formálne) posúdenie správnym orgánom. Rozhodnutie o výkone zvyšku trestu odňatia slobody bude prichádzať do úvahy spravidla až vtedy, ak správanie odsúdeného a závažnosť priestupku dosiahne intenzitu, z ktorej sa dá vyvodiť, že podmiennečne prepustený nemá záujem napraviť sa a viesť riadny život. (R 4/2012).“

Podľa názoru dovolateľa spáchanie dvoch priestupkov pre prekročenie najvyššej povolenej rýchlosti v priebehu dva a pol roka nemožno voči žiadnemu človeku, ani voči tomu, komu plynie skúšobná doba, označiť za opakované porušovanie právneho poriadku a len z tohto dôvodu na neho nahliadať ako na niekoho, kto nevedie riadny život. Riadnym životom podľa referenčných ustanovení Trestného zákona nemožno rozumieť „bezchybný“ či „vzorový“ život, teda život výrazne cnostnejší než priemer populácie. Naopak, pojem „riadny“ odkazuje na život bežného člena ľudskej spoločnosti, ktorý sa dopúšťa aj menších prehreškov. Súd má sledovať správanie odsúdenej osoby počas celej skúšobnej doby, najmä z hľadiska zaradenia sa do spoločnosti, či sa nedopúšťa recidívy, ako si zabezpečuje obživu, zamestnanie, ako sa stará o rodinu a ako plní obmedzenia a povinnosti uložené počas skúšobnej doby, teda či sa odsúdená osoba napravila. K tomu minister spravodlivosti Slovenskej republiky uviedol, že obvinená počas skúšobnej doby bola na materskej dovolenke, viedla usporiadaný život, nevyhľadávala alkoholické nápoje a drogy, nedopustila sa ďalšej trestnej činnosti, nevedlo sa proti nej žiadne trestné stíhanie.

V znení svojho dovolania zároveň poukázal na čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, podľa ktorého musí byť najlepší záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom. Obvinená skutok úprimne oľutovala, spôsobenú škodu uhradila, aj keď po uplynutí skúšobnej doby, pričom hodnotenie zo správy OR PZ v Galante k osobe obvinenej je pozitívne a v odpise registra trestov má len predmetný záznam. Minister spravodlivosti Slovenskej republiky z týchto dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5Tos/23/2023, z 23. marca 2023 a konaním, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v ustanovení § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, § 50 ods. 4 Trestného zákona, § 420 a § 418 ods. 1 Trestného poriadku v neprospech obvinenej M. K., rod. K., a aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil označené uznesenie krajského súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Zároveň, aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Krajskému súdu v Trnave, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadrila námestníčka okresného prokurátora Okresnej prokuratúry Galanta (č. l. 327 - 329 súdneho spisu), ktorá považuje podané dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky za nedôvodné z nasledovných dôvodov:

„Námietka dovolateľa, že spáchaním 4 dopravných priestupkov nie je preukázané, že odsúdená nevedla v skúšobnej dobe riadny život, podľa môjho názoru v prvom rade nemôže napĺňať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku, pretože námietka dovolateľa nespočíva v tom, že by bolo porušené ustanovenie § 50 ods. 4 Trestného zákona, keď by na rozhodnutie o nariadení výkonu trestu odňatia slobody neboli splnené zákonné podmienky (napríklad, že by bolo preukázané, že by odsúdená

svojím správaním nezadala dôvod na nariadenie výkonu trestu, alebo by súd nesprávne posúdil plynutie skúšobnej doby a hodnotil správanie odsúdenej aj mimo skúšobnej doby a tak podobne), ale spočíva v tom, že dovolateľ nesúhlasí s právnym posúdením sťažnostného súdu, či odsúdená viedla alebo neviedla v skúšobnej dobe riadny život. O skutočnosti, či odsúdená viedla alebo neviedla v skúšobnej dobe riadny život, však patrí rozhodovať súdu prvej a druhej inštancie a potom logicky dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať ďalšie odvolanie, resp. sťažnosť a byť založené iba na tom, že dovolateľ sa nestotožňuje s právnym posúdením veci druhostupňovým, resp. v tomto prípade sťažnostným súdom. Ak by tomu tak bolo, potom by neplatila dvojinštančnosť trestného konania, ale v posudzovanej veci by bolo trestné konanie trojinštančné a minister spravodlivosti SR by v zásade mohol podať dovolanie voči každému rozhodnutiu o osvedčení sa alebo neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody, s odôvodnením, že sa nestotožňuje s právnym posúdením veci sťažnostným súdom.“

Prokurátorka k obsahovej stránke dovolacích námietok následne uviedla, že v skúšobnej dobe zo spôsobenej škody nenahradila nič, aj keď túto povinnosť predpokladá § 50 ods. 4 Trestného zákona, ak bola súdom uložená. Obvinená sa opakovane dopúšťala páchania rôznorodých priestupkov a nejedná sa o jednotlivý alebo ojedinelý excés, podľa vyjadrenia prokurátorky ide o závažné priestupky, keďže v ich dôsledku môžu vznikať smrteľné dopravné nehody. Ich opakovaným spáchaním dala najavo ľahostajný prístup k dodržiavaniu právnych predpisov a preukázala, že podmienené odsúdenie nesplnilo svoj účel, preto rozhodnutie sťažnostného súdu považuje za odôvodnené, zákonné a spravodlivé.

Prokurátorka vo svojom vyjadrení preto navrhla, aby dovolací súd kvôli tomu, že nebol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku, podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie odmietol.

Obhajca obvinenej JUDr. Peter Púchovský navrhol rozhodnúť rovnako, ako znel návrh ministra spravodlivosti Slovenskej republiky.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) po zistení, že niet žiadneho zákonného dôvodu pre odmietnutie dovolania ministra spravodlivosti, preskúmal na verejnom zasadnutí zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému dovolateľ podal dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že dovolací dôvod uplatnený ministrom spravodlivosti je opodstatnený.

Je potrebné prisvedčiť podstatným dôvodom dovolania ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, že v danom prípade bolo napadnutým súdnym rozhodnutím porušené ustanovenie v § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, čím je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku.

Dovolateľ namietal porušenie § 50 ods. 4 Trestného zákona, pričom materiálne vo svojej podstate spochybňuje najmä spôsob, akým súdy uzavreli, že obvinená v skúšobnej dobe neviedla riadny život a nesplnila povinnosť nahradiť škodu spôsobenú trestným činom. Predmetom dovolacej námietky v tejto časti je úsudok o tom, že spáchané priestupky majú bagateľný, marginálny charakter - dovolateľ hodnotí rozptýl ich spáchania a skutočnosť, či svedčia o vedení riadneho života zo strany obvinenej, konštatuje, že nemali až takú protispoločenskú závažnosť, s ohľadom na to, že skutkové okolnosti ich spáchania nie sú známe a so zreteľom na výšku uložených pokút.

Dovolací súd akcentuje, že v medziach ustanovenia § 50 ods. 4 Trestného zákona sa uvedené podmienky vyžadujú kumulatívne, t. j. akonáhle osoba podmienenčne odsúdená zlyhá pri plnení čo i len jedného z požadovaných kritérií na osvedčenie sa, súd obligatórne rozhodne o tom, že sa trest odňatia slobody vykoná.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že Krajskému súdu v Trnave bol Okresným súdom v Galante predložený trestný spis, sp. zn. 31T/59/2019, a to na podklade sťažnosti obvinenej M. K. (č. l. 262 súdneho spisu). Sťažnostný súd rozhodol uznesením, sp. zn. 5Tos/23/2023, z 23. marca 2023 tak, že

sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Krajský súd pri rozhodovaní vychádzal zo skutočností, že obvinená nevedla v skúšobnej dobe riadny život, keď sústavne porušovala dopravné predpisy úmyselným konaním a dopustila sa štyroch priestupkov, ktoré vzhľadom na výšku uložených sankcií a druh porušených povinností nemožno hodnotiť ako málo závažné. Najmä v prípade dvoch výrazných prekročení rýchlosti sa jedná o nezodpovedné konania, ktorými ohrozuje nielen seba, ale aj ostatných účastníkov cestnej premávky. Týmto správaním dala obvinená jednoznačne najavo ľahostajný prístup k dodržiavaniu pravidiel spoločnosti, v dôsledku čoho krajský súd vyvodil záver, že podmienené odsúdenie u nej nesplnilo svoj účel. U obvinenej podľa odvolacieho súdu nemožno považovať priestupky spáchané počas skúšobnej doby ani za jednorazové vybočenie z inak riadneho života, keďže sa ich dopustila opakovane. Podmienené odsúdenie zjavne nemalo žiadny vplyv, aby sa vyvarovala protiprávneho a závažného konania, a preto je podľa súdu druhého stupňa namieste vykonanie trestu odňatia slobody.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do jedinečnej vlastnosti súdneho rozhodnutia - jeho právoplatnosti, ktorá spočíva v účinku záväznosti a spravidla aj zásadnej nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia. Dotknutá kvalitatívna vlastnosť súdneho rozhodnutia je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty a predstavuje jeho faktickú „právnú moc“. Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené tak, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a vylúčili tak predpoklad, že dovolanie bude chápané ako ďalšie odvolanie.

Najvyšší súd v predmetnej trestnej veci uvádza, že je síce pravdou, že obvinená okrem podmienky vedenia riadneho života mala povinnosť nahradiť spôsobenú škodu. Ako však správne uviedol sťažnostný súd, tejto povinnosti do uplynutia skúšobnej doby nevyhovela. Urobila tak až 20. októbra 2022, teda niekoľko dní po vydaní uznesenia, ktorým prvýkrát Okresný súd v Galante rozhodol o tom, že obvinená sa neosvedčila a podmienne odložený trest vykoná. Obvinená síce uvedenú povinnosť v skúšobnej dobe nestihla, avšak následne, počas rozhodovania súdov škodu, ktorú spôsobila, v plnej výške nahradila.

V ďalšom rade dovolateľ poukazuje na pochybenie pri procesnoprávnom postupe súdu, konkrétne nesplnenie si povinnosti podľa § 418 ods. 1 Trestného poriadku, a prípadne aj § 77 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy o zisťovaní správania osoby obvinenej. Dovolací súd preto čelil tej zásadnej otázke, či možno relativizovať rozhodnutie o výkone trestu, ktorého výkon bol podmienne odložený, tým, že si súd nižšieho stupňa formou dožiadaní počas skúšobnej doby tieto povinnosti neplnil. To všetko za predpokladu, že súdy nižšieho stupňa hmotnoprávne predpoklady podľa § 50 Trestného poriadku o neosvedčení sa odsúdenej mali za naplnené. Konkrétne malo ísť o pasívne správanie sa prvostupňového súdu, ktorý má získavať podklady pre prijatie záveru, či sa obvinená osvedčila. Priestor pre relativizáciu by však zároveň musel byť takej intenzity, že naplnia dovolací dôvod ministra spravodlivosti podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku. Musel by byť v súvislosti s týmto rozhodnutím porušený Trestný zákon alebo Trestný poriadok. Na okraj treba dodať, že porušenie podzákonného právneho predpisu, akým je skoršie uvedená vyhláška ministerstva, môže slúžiť iba podporne, keďže nejde o formálny prameň práva s právnou silou zákona.

Najvyšší súd poznamenáva, že zisťovanie správania sa obvinenej zo strany súdu až po uplynutí skúšobnej doby, kedy táto si už mohla usporiadať život, zaradiť sa ako plnohodnotný člen do spoločnosti, nie je známkou najefektívnejšieho výkonu spravodlivosti. Rozhodovanie o vykonaní podmienne odloženého trestu odňatia slobody odsúdeným až po uplynutí skúšobnej doby by malo byť výnimočnou záležitosťou, aj s poukazom na zákonom normovanú fikciu osvedčenia sa podľa § 50 ods. 5, resp. aj ods. 6 Trestného zákona, ako aj možnosť predĺženia skúšobnej doby len počas jej plynutia

(stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2012, sp. zn. Tpj 43/2012 publikované pod č. R 44/2013), keďže ide o represívny zásah do práva na osobnú slobodu a práva na súkromie až ex post, keď už spoločnosť páchatelovi odpustila. Naopak, páchatel má legitímne očakávania, že v dohľadnom čase sa definitívne rozhodne o tom, či trest odňatia slobody vykoná alebo nevykoná. V situácii, aká bola v predmetnom prípade, bez nariadenia probačného dohľadu, obvinená pokračovala v spravovaní si svojich súkromných záležitostí, bez kontaktu so súdnou mocou. Samozrejme, na miskú váh dovolací súd dáva všeobecnú právnu zásadu, že neznalosť zákona neospravedlňuje a obvinená si mala byť vedomá, že ak poruší povinnosti stanovené Trestným zákonom, môže byť autoritatívne rozhodnuté o tom, že trest odňatia slobody vykoná, k čomu napokon aj v zákonom ustanovených lehotách došlo. Najvyšší súd preto konštatuje, že pokiaľ Trestný priadok umožňuje rozhodnúť o neosvedčení sa obvineného po uplynutí skúšobnej doby aj napriek tomu, že dôvody pre také rozhodnutie nastali počas jej plynutia, ak k tomu dôjde, nezakladá to nezákonnosť rozhodnutia, a to ani pokiaľ prvostupňový súd porušil ustanovenia § 418 ods. 1 Trestného poriadku (v spojení s § 420 Trestného poriadku). Je zjavné, že v tomto konaní prvostupňový súd dôsledne nasledoval správanie odsúdenej počas relatívne dlhšej skúšobnej doby, a to napriek tomu, že počas jej plynutia bola uložená povinnosť nahradiť spôsobenú škodu. Preto konštatovanie súdov nižšieho stupňa, že nesplnenie si tejto povinnosti nebolo primárnym dôvodom pre rozhodnutie o neosvedčení sa, materiálne zodpovedá účelu Trestného zákona a reálnej situácii, keď škoda bola v čase rozhodovania súdov uhradená.

Obvinená sa počas skúšobnej doby dopustila štyroch priestupkov na úseku dopravy, a to 20. septembra 2020 - prekročenie rýchlosti; pokuta 100,- eur, 18. decembra 2020 - technický stav vozidla; pokuta 50,- eur; 14. decembra 2021 - prekročenie rýchlosti, pokuta 50,- a 28. decembra 2021 - doklady, pokuta 20,- eur. Z uvedených priestupkov sú aj podľa dovolacieho relevantnými sankciami pokuty za rýchlosť. Samozrejme, že neospravedlňujú správanie obvinenej, avšak najvyšší súd má za to, že právne nezakladajú taký dôvod, aby bolo súdmi nižšieho stupňa vyslovené, že sa odsúdená M. K. v predmetnej trestnej veci neosvedčila. Ide o predčasné rozhodnutie, keď sa nevysporiadali so zásadnou zákonnou definíciou, uvedenou v § 418 ods. 1 posledná veta Trestného poriadku: „...od orgánu, ktorý prejednáva priestupky, či nebol v skúšobnej dobe postihnutý za obdobný priestupok.“ Najvyššiemu súdu je známe, že rozhodnutia o neosvedčení sa v skúšobnej dobe len kvôli spáchaniu priestupku (priestupkov) sú v praxi súdov pomerne ojedinelé a preto sa väčšinou obmedzujú najmä na hodnotenie ich počtu. Rovnako je možné prisvedčiť názoru prokurátora, že hodnotenie závažnosti spáchaných priestupkov je nevyhnutné ponechať na voľnú úvahu prvostupňového a sťažnostného súdu. Na druhej strane, pri právoplatnom odsúdení pre prečiny výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona mohli byť obdobnými priestupky proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49, prípadne niektoré priestupky proti verejnému poriadku podľa § 47 zákona č. 372/1990 Z. z. o priestupkoch. Súdov nižšieho stupňa však nedali odpoveď na to, či za také, teda obdobné pokladali aj vyššie uvedené štyri priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ktoré boli spáchané počas relatívne dlhšej skúšobnej doby. Preto uznesenie sťažnostného súdu svojím obsahom nezodpovedá nielen „duchu“, ale aj doslovnému zneniu vyššie uvedených zákonných ustanovení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, so zreteľom na všetky hore uvedené skutočnosti, zistiť, že je splnený dôvod dovolania ministra spravodlivosti podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku, na neverejnom zasadnutí spojenom s verejným vyhlásením rozsudku vyslovil podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku porušenie zákona v § 50 ods. 4 Trestného zákona (porušenie bolo v neprospech obvinenej), zrušil napadnuté uznesenie a tiež všetky obsahovo nadväzujúce rozhodnutia. Úlohou krajského súdu bude opätovne rozhodnúť o sťažnosti obvinenej proti uzneseniu Okresného súdu Galanta z 1. februára 2023.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.